

Handelingsadviezen gericht op leerlingen met een zwakke Woordenschat.

Uit de literatuur blijkt dat kinderen met een geringe woordenschat minder profiteren van het onderwijs en dat ze over de hele linie slechtere schoolprestaties leveren. Woordenschat is een belangrijke pijler voor de mondelinge communicatie. Een gebrek aan woordkennis is de belangrijkste oorzaak voor achterblijvende schoolprestaties.

Signaleren:

Een leerling met een zwakke woordenschat:

- Is snel afgeleid tijdens een kringgesprek omdat er te veel informatie langs hem heen/haar heen gaat.
- Lijkt niet op te letten maar is eigenlijk afgehaakt omdat de taal langs hem/haar heen gaat
- Heeft moeite met het tot de kern komen van een verhaal omdat het over te weinig woorden beschikt.
- Interpreteert taal anders dan bedoeld omdat woorden geen, te weinig of een verkeerde inhoud hebben.
- Heeft moeite met het verwoorden van zijn/haar gedachten en ideeën.
- Loopt er vaak tegenaan dat de interactie inhoudelijk niet adequaat verloopt.
- Kan geremd zijn tijdens het vertellen in een grote kring.
- Kan boos worden of juist teruggetrokken gedrag vertonen als het niet begrepen wordt.
- Zoekt vaak naar woorden waardoor het gesprek afgeremd wordt.
- Heeft moeite met het begrijpen van instructies
- Heeft moeite met het begrijpend lezen.
- Heeft moeite met het begrijpen van rekentaal.

Handelen:

Algemeen:

- Bied de leerling leergericht, contextgericht, expliciet en routinematig woordenschatonderwijs ondersteund met grafische modellen.
Met woorden in de Weer, auteur: Marianne Verhallen (2008)
Op woordenjacht, auteurs: Duerings, Van der Linden, Schuurs & Strating (2011)
- Spreek in een rustig spreektempo en gebruik korte zinnen.
- Stel zowel gesloten als open vragen. Gesloten vragen zijn veilig maar hebben een 50% gokkans, verdiep het antwoord op een gesloten vraag door een open vraag te stellen.
Bijvoorbeeld: : Sanne heb jij wel eens in de trein gezeten? Vertel daar eens iets over.

- Bied woorden en taal aan bij activiteiten die in de klas worden uitgevoerd en maak gebruik concreet materiaal.
- Geef de leerling met een trage verwerking voldoende tijd om na te denken en antwoord te geven op een vraag.
- Leg de betekenis van spreekwoorden en gezegdes uit .
- Stimuleer het kind om kenmerken te omschrijven van een woord als er sprake is van woordvindingsproblematiek. Bied eventueel de eerste klank van het woord aan.
- Maak gebruik van het smartbord bij het geven van inhoud aan onbekende begrippen/woorden. Laat een plaatje of filmpje zien waarin het begrip voorkomt.
- Laat moeilijke/nieuwe begrippen in verschillende contexten terug komen, maak het visueel in de klas

Voorlezen:

- Voorlezen: Lees Interactief voor in een kleine kring waardoor alle leerlingen regelmatig verbaal kunnen reageren. Maak een mix van sterke en zwakke leerlingen zodat de zwakke leerlingen van de sterke leerlingen kunnen leren.
- Selecteer moeilijke woorden uit de tekst en maak ze zichtbaar in een grafisch model (woordweb, woordenkast, woordenparaplu enz) Schijf altijd de lidwoorden bij de zelfstandig naamwoorden in het grafische model.

Kringgesprek:

- Maak een kringopstelling die goed functioneert let hierbij op de kenmerken van de leerlingen. De voordelen van een kringgesprek ten opzichte van een gesprek vanuit de gewone tafelopstelling is dat de kinderen elkaar kunnen zien, elkaar beter kunnen verstaan en met elkaar praten in plaats van tegen de leerkracht praten.
- Maak gebruik van voorwerpen tijdens het voeren van kringgesprekken. Het zorgt voor een lage taaldrempel aan het begin van de kring en roept gevarieerde, concrete ervaringen van kinderen op. Laat kinderen zelf voorwerpen/foto's meenemen en breng zelf voorwerpen en foto's in.
- Stel zowel gesloten als open vragen. Gesloten vragen zijn veilig maar hebben een 50% gokkans, verdiep het antwoord op een gesloten vraag door een open vraag te stellen.
- Ondersteun de minder taalvaardige leerlingen door korte samenvattingen te geven van wat zij verteld hebben zodat het ook voor de andere leerlingen duidelijk is.
- Maak regelmatig gebruik van een kleine kring zodat de leerlingen meer aan het woord kunnen komen en er een echt gesprek kan plaatsvinden. Wijs een gespreksleider aan
- Leer kinderen elkaar een vraag te stellen. Ondersteun dit door op het Smartbord algemene vragen weer te geven. Bijvoorbeeld: Wanneer heb je dit gedaan? Hoe vond je het? Wie waren erbij? enz.

Instructie geven:

- Controleer of een leerling de opdracht begrepen heeft door hem na te laten vertellen wat hij moet doen. Vereenvoudig eventueel de opdracht en schrijf de opdracht in stappen op papier als het leesniveau voldoende is of maak het visueel door plaatjes.
- Koppel leerlingen aan elkaar. Als ze het niet begrepen hebben kunnen ze het aan elkaar vragen. Koppel een sterke leerling aan een zwakke leerling. Leer ze 2 stappen aan: begrijp je het niet, vraag het aan je maatje, snap je het nog niet, vraag het aan de juf/meester.

Rekenen:

- Door kinderen te laten vertellen en te tekenen bij het informele handelen in werkelijkheidssituaties (doen) wordt de koppeling gestimuleerd naar het formele handelen (getallen schrijven en sommen maken)
Van Groenestijn, Borghouts & Kansen (2011) geven het volgende aan: Jonge kinderen ontwikkelen rekenwiskundige concepten intuïtief op basis van ervaringen en door informeel handelen, bijvoorbeeld in spelsituaties, zonder dat rekenwiskundige concepten formeel worden benoemd of van buiten worden aangereikt. Naarmate leerlingen ouder worden raken zij steeds meer vertrouwd met het denken en rekenen op een hoger formeel niveau en kunnen zij daarbij oplossingsprocedures op een hoger niveau gebruiken. Dit gaat niet vanzelf maar gaat gepaard met doel gerichte activiteiten in schoolse situaties.
- Maak de abstracte rekenbegrippen zoals bijvoorbeeld “gedeeld door” of “eraf” duidelijk door inhoud te geven aan de begrippen door gebruik te maken van concreet materiaal. Voer de opdracht concreet uit met concreet materiaal of met plaatjes in het platte vlak voordat je overgaat tot formele rekentaal. Dit geldt voor de onder- midden- en bovenbouw. Het begrijpen van rekenkundige concepten is het fundament van een goede rekenontwikkeling.

Ieke Rorije-Kirpestein,

logopedist

info@bureausprekenlees.nl